

THƯ VIỆN
TRƯỜNG TIỂU HỌC TỨ HIỆP
TN 1638

TRUYỆN DÂN GIÀN VIỆT NAM

Cửa Thiên trả Địa

NXB MỸ THUẬT

Ngày xưa, ở một làng nọ có hai người làm nghề cày thuê cuốc mướn tên là Thiên và Địa. Họ giống nhau ở chỗ đều nghèo rất mừng tơi và đều mồ côi cha mẹ. Thiên rất sáng dạ, bảo gì hiểu nấy còn Địa tính lại rất nhường nhịn, thương người. Một hôm Địa bảo Thiên: “Nếu hai ta cứ như thế này mãi thì không biết bao giờ mới cất đầu lên được. Sẵn anh là người thông minh, nếu được học hành chắc ngày sau sẽ thi đậu làm quan to. Vậy từ nay anh đừng đi làm thuê nữa, tôi sẽ cố sức làm thêm để lấy tiền nuôi anh ăn học, lúc nào anh làm nên, chúng ta sẽ chung hưởng phú quý”.

Ngay lúc đó, Thiên không đồng ý, Địa phải động viên mãi, Thiên mới đành nhận lời và đến nhà ông đồ trong làng xin được theo học.

Để chu cấp tiền ăn học cho bạn, Địa phải trăn lức đêm ngày cày thuê cuốc mướn, rồi lại vào rừng kiếm củi bán lấy tiền. Thấy Thiên học mỗi ngày một tiến, Địa lại càng hăng hái làm việc, không quản nhọc nhằn, vất vả.

Tối nào Địa cũng thức cùng Thiên tới khuya để mài mực cho bạn viết bài. Mỗi khi Thiên kêu đói, Địa lại chiều bạn bằng cách đi luộc khoai luộc sắn cho Thiên ăn lấy sức học tiếp.

Cứ như thế, sau mười năm đèn sách, Thiên đậu khoa thi hương, vào thi đình rồi đậu luôn trạng nguyên.

Do đỗ đầu nên Thiên được nhà vua bổ làm quan to, có kẻ hầu người hạ đông đúc, có dinh thự nguy nga, được mọi người trọng vọng.

Địa ở nhà ngóng đợi mãi mà vẫn không thấy Thiên báo tin. Khi nghe thiên hạ kháo nhau rằng Thiên đã đỗ trạng nguyên, Địa rất vui sướng. Lập tức, anh chàng đem trâu cày về trả cho chủ. Rồi anh bán phăng cái nhà đang ở lấy một số tiền mua đồ lễ, khăn gói lên đường tìm bạn.

Thiên nghe bẩm có Địa tìm đến xin vào gặp, anh ta đã không ra đón tiếp bạn lại còn lớn giọng nói rằng bạn bè anh ta toàn người tài cao học rộng chứ không có hạng nghèo khổ ấy.

Địa có ngờ đâu khi đến nơi thì Thiên đã thay lòng đổi dạ, không muốn nhận lại bạn cũ nữa. Anh ta dặn quân canh cấm cửa không cho Địa vào. Địa bị đuổi, tủi thân, đành lủi thủi ra về. Vừa đến bờ sông, anh chàng ngồi lại, nước mắt rơi lã chã khi nghĩ đến lòng người đen bạc, số phận hẩm hiu, và bấy giờ về làng cũng không biết ở vào đâu nữa vì nhà đã bán mất rồi.

Tiếng khóc đến tai Bụt. Bụt hiện lên giả làm một người khách qua đường nhìn thấy Địa thì dừng lại hỏi: “Làm sao con khóc?”. Địa kể lể đầu đuôi cho Bụt nghe. Bụt bèn hóa phép cho anh một chiếc đòn và dặn rằng: “Con cứ ở đây chờ khách qua lại trên sông này cũng đủ ăn, không phải đi làm thuê nữa”.

Địa nghe lời Bụt, ở lại đó làm nghề lái đò ngang. Nhưng anh chàng chỉ kiếm vừa đủ nuôi miệng, không để dành ra được một đồng nào. Cho nên đến ngày giỗ cha không biết lấy gì mà cúng. Một đêm nọ, Địa vừa đặt lưng xuống chõng tre thì nghe có tiếng gọi đò, Địa choàng dậy, chèo đò sang sông. Khách gọi đò là một cô gái trẻ tuổi và rất xinh đẹp. Qua được sông thì đêm đã về khuya, cô gái nói với Địa: “Đêm đã rất khuya mà đường còn xa, anh làm ơn cho tôi nghỉ nhờ một đêm, mai tôi đi sớm”.

Nhà Địa chỉ là một túp lều bên sông, trong nhà chỉ có một cái chõng, nhưng anh cũng nhường cho người con gái ấy nằm, còn Địa trải chiếu xuống đất để ngủ.

Sáng sớm hôm sau, khi thức giấc, Địa ngô ngàng vì túp lều bên bờ sông giờ đã biến thành một dinh cơ rất đẹp: nhà ngói, tường bằng gỗ tròn, sân gạch, trong nhà đồ dùng thức dụng đầy đủ, kẻ hầu người hạ từng đoàn. Anh chưa kịp định thần, cô gái đi dò đêm qua đã bước đến, mỉm cười và nói: “Thiếp là người trên cung tiên. Trời thấy chàng là người chăm chỉ, tốt bụng mà phải chịu nhiều thiệt thòi nên cho thiếp xuống làm vợ chàng, cùng chàng chia sẻ bớt những khó khăn trong cuộc sống”.

Rồi nàng bảo Địa hãy mặc đồ gấm vóc và sai người chuẩn bị kiệu để Địa đến mời Thiên sang nhà mình ăn giỗ cha.

Lần này Địa được Thiên tiếp đãi có phần tử tế hơn. Nhưng khi nghe Địa mời đến nhà ăn giỗ, hần bữu môi bảo Địa: “Chú muốn ta đến chơi thì hãy trái chiếu hoa từ đây tới nhà chú, ta sẽ đến”.

Địa về kể chuyện lại cho vợ nghe. Nàng lại hóa phép thành chiếu hoa trải một đoạn đường dài từ nhà mình đến dinh cơ nơi Thiên ở. Thiên không ngờ trong thời gian vừa qua Địa cũng trở nên giàu có, bèn đến xem cho biết sự tình.

Đến nơi, hắn rất lấy làm lạ khi thấy nhà cửa và mọi thứ đồ đạc của Địa cực kì sang trọng, ít có nhà nào bì kịp. Khi ăn giỗ, vợ Địa thân hành ra mời rượu. Thấy nàng xinh đẹp, Thiên đâm ra ganh tị với hạnh phúc của Địa.

Rượu say, Thiên nói: “Chú đổi vợ chú cùng cơ nghiệp này cho tôi thì tôi nhường chức quan cùng dinh cơ của tôi cho chú”.

Không bao giờ Địa lại muốn như thế, nhưng nàng bảo nhỏ vào tai Địa cứ vờ bằng lòng, mọi việc đã có nàng lo liệu.

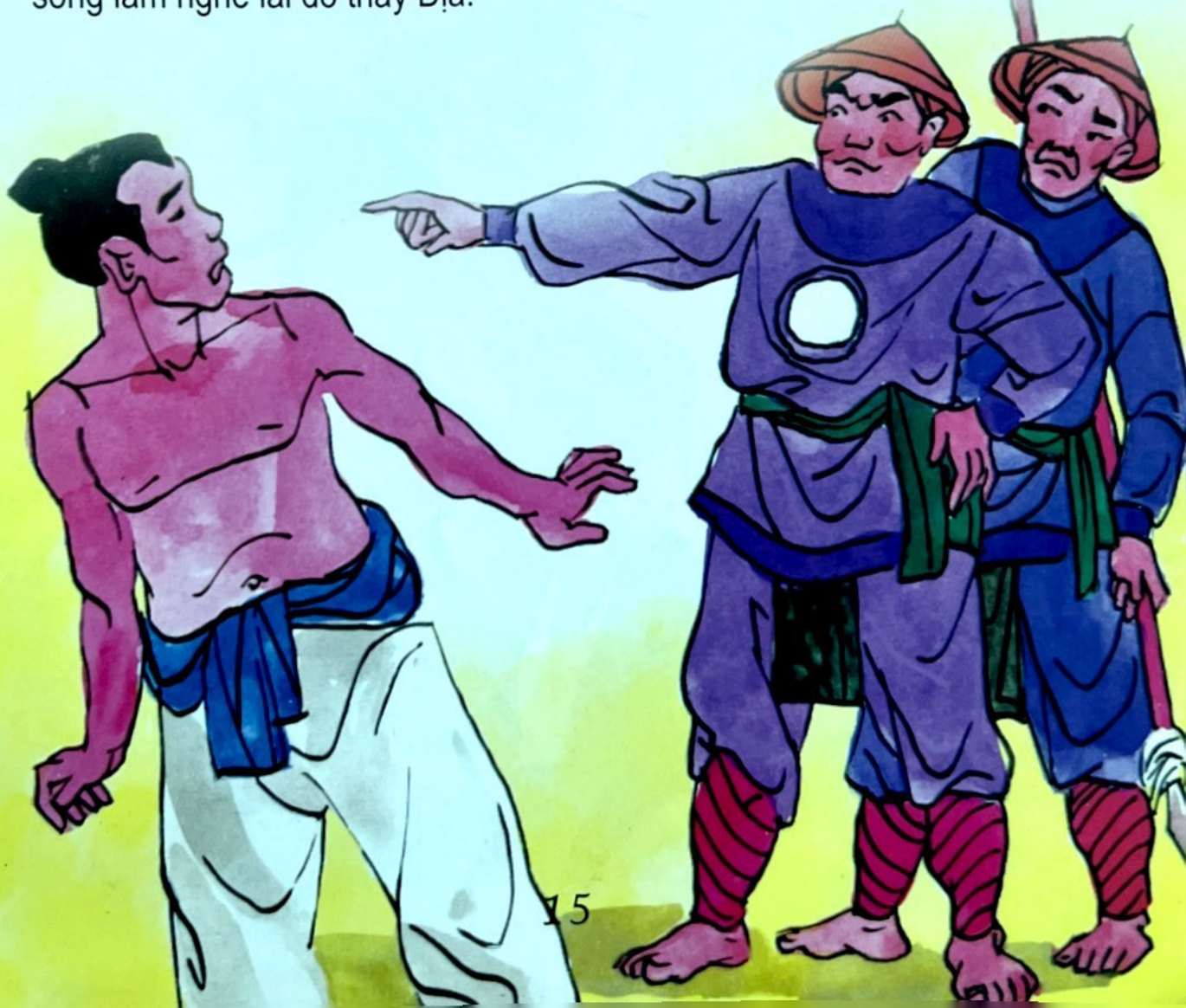
Hai bên cùng làm tờ giao ước. Thế rồi sau đó Địa lên kiệu có cờ quạt
võng lọng về dinh quan.

Lại nói đến Thiên, sau khi ký xong giấy trao đổi, hắn say rượu nằm ngủ một giấc li bì.

Nhưng đến sáng hôm sau, khi bừng mắt tỉnh dậy, hắn ngơ ngác thấy mình nằm trong một túp lều bên sông. Người vợ đẹp cùng với dinh cơ của hắn ngày hôm qua đã biến đâu mất cả.

Thiên lò dò mò về dinh, nhưng vừa về đến cổng đã bị lính canh chặn lại, xua đuổi. Chẳng biết làm thế nào, Thiên đành ngậm ngùi quay lại bên sông làm nghề lái đò thay Địa.

Còn Địa thay Thiên ra làm quan. Địa là người đức độ, luôn chăm lo cho cuộc sống của nhân dân nên anh được dân chúng rất quý trọng, tin tưởng. Hai vợ chồng Địa sống bên nhau hạnh phúc đến đầu bạc răng long.

Câu nói: "Của Thiên trả Địa" được truyền tụng trong dân gian là từ sự tích trên mà có.

